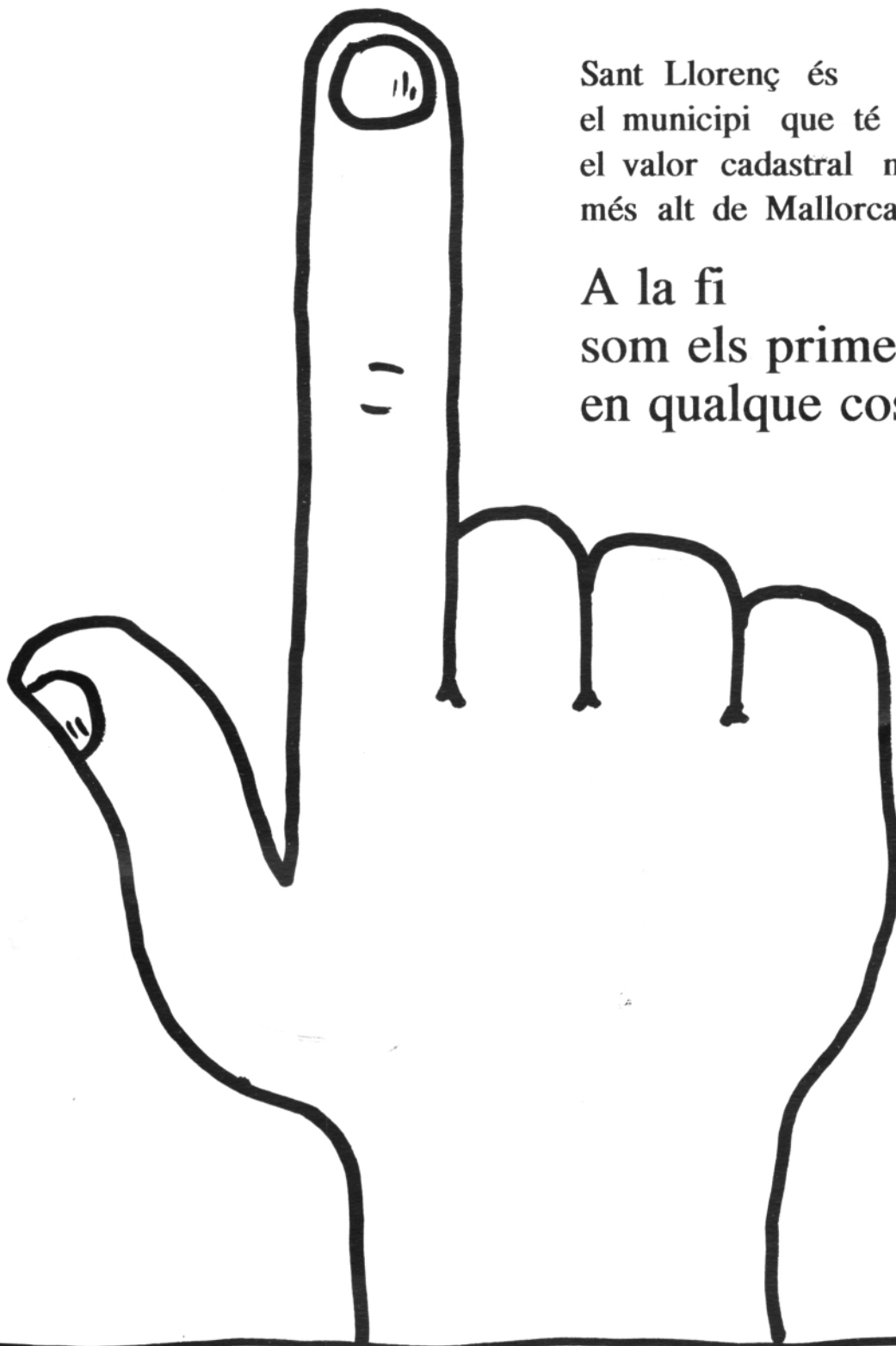

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

OCTUBRE DE 1995 * N° 220

Sant Llorenç és
el municipi que té
el valor cadastral mig
més alt de Mallorca

A la fi
som els primers
en qualque cosa!

La plaça Nova

Durant aquest mes d'octubre han tingut lloc alguns esdeveniments en relació al futur de la plaça Nova. El primer fou una oferta que en Miquel Domenge va presentar a l'Ajuntament, segons la qual volia 200 m² al racó del fons de la nova plaça, ocupant una part del corral de ca s'Escaleta, una indemnització pel projecte que no va poder executar, de 2.269.000 ptes., i una altra per l'excavació que va produir l'esbucament de la casa d'en Joan Llull, de 6.300.000 ptes. L'Ajuntament va estudiar la proposta i en el ple ordinari de dia 5 va acordar rebutjar-la.

La setmana vinent va tenir un canvi d'impressions amb en Josep Melià, assessor jurídic de la Corporació, qui va assegurar que, en cas que no s'entenguessin i optassin per l'expropiació del solar, tenien totes les de guanyar, ja que maldament en Miquel Domenge tingués permís d'obres, quan s'exposaren al públic les Normes Subsidiàries no va presentar cap al·legació a què el seu solar fos destinat a zona verda, perdent així tots els seus drets.

Tenim, per tant, tres possibilitats: que en Miquel aconseguís els 8.569.000 i construís una casa al fons de la plaça; que renunciés a construir i vengués el solar al mateix preu per m² que van cobrar els hereus de Joan Llull, a més de la indemnització pel projecte, el que li suposaria cobrar uns 7 milions de pessetes; i, finalment, que l'Ajuntament l'expropiés i li pagui devers 2 milions. Com que no creim que s'arribi a l'expropiació, en realitat el que s'està discutint és si la nova plaça serà 200 m² més petita o més grossa, en funció que en Miquel construïxi o no la seva casa.

Sobre el camí que hauria de prendre l'Ajuntament el Consell de Redacció va decidir no pronunciar-se, però sobre altres aspectes de l'assumpte sí que volem donar la nostra opinió:

Que sigui quina sigui l'opció triada, s'hi posin tot d'una. Pel gener farà sis anys que la plaça està així, i mentrestant ja han passat tres equips de govern per l'Ajuntament. Que donin uns terminis curts a Miquel Domenge per posar-se d'acord, i si no és possible, que iniciïn ja els tràmits d'expropiació, en el ben entès que, segons Josep Melià, una vegada iniciat l'expedient ja no es pot aturar.

Que a l'hora d'escollir projecte tinguin en compte els quatre carrers que peguen a la plaça, i també la placeta de l'Ajuntament. Que no facin una zona aïllada i independent de tot el que l'envolta, encara que la remodelació integral s'hagi de deixar per més endavant. Si volem que el Sant Llorenç de demà tingui una certa unitat urbanística, quan posem una pedra ja hem de saber com posarem la següent. I tampoc no seria lògic que tenguéssim de dues places per fer festa i cap per estar-hi; si una és buida, que l'altra disposi de bancs i arbres per prendre el sol o la fresca.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Octubre de 1995. Número 220.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació Cultural *Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

		Portada
Guillem Mesquida	Cadastre	
Guillem Pont	Els 4 clotets	3
Nicolau/Simonet	Demografia	4
PSM	Els valors cadastrals	5
Diversos	Batec	6
Josep Cortès	Crònica informal	8
	Consultori sentimental	9
	El jurat popular	19
	Tal dia com avui	19
	Octubre	19
	Això era i no és	24
Ramon Rosselló	Història	10
Edison Simons	Lira d'or	11
Isidre Martínez	G.M. Hopkins	12
Maria J. Escrivà	Tres poemes	14
Jaume Galmés	Carta a un amic músic	14
Pere Santandreu	Pau a Bòsnia	15
	Contra el racisme	17
Junta Directiva	Escola de música	16
Conselleria	El santuari de Costitx	17
Joan Carbó	Gloses	18
Joan Mascaró	Gloses	18
Maria Barceló	Poemes a Bis	20
Maria Bel Pont	Biblioteca	21
Maria Galmés	Si lleu...	22
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	23
Isabel Nicolau	Distribució	

1.- Tardoral

Aixecar-se dematinet i passejar una mica és tot un plaer que eixampla el cor i alimenta l'ànima.

La humitat i l'olivarda (que tiny de groc alguns camps i les voreres del camí) omplen el nas. Els rossinyols i algun ropit omplen les orelles (en el moment de saludar el nou dia). I el paisatge, amb les boires que campen a les parts baixes, ompl la vista.

Mirant a lluny, cal reconèixer que el vell pintor gabellí tenia la seva part de raó quan assenyalà que a Mallorca no hi ha colors, tot són tonalitats del gris.

Potser que deixar-se portar per la immersió en la natura sigui una manera més de fugir de la realitat social quan aquesta no ens agrada. No ho sé. Tal vegada socialment hi ha coses millors a fer que no la contemplació. Però m'agrada, em relaxa i m'ajuda en l'auto-retrobament.

2.- Mala sort

Aiximateix va dur mala sort el nostre batle. S'evidencia una vegada més que l'atzar, la sort, és un gradient important en la vida (malgrat el treball, la perseverància, l'enginy... siguin molt més importants).

En el plenari -i seguint *Flor de Card-*, en Mateu justificà la pujada del "retorial" dient que en els pobles veïnats encara es cobrava un percentatge més alt que en el nostre. I als pocs dies, la premsa assenyalà que Sant Llorenç és el poble de Mallorca que paga més per unitat contributiva.

Potser, en sentit estricte no va mentir, però també s'haurà de reconèixer que no va dir tota la veritat, i això és un engany.

(Cert és que un cop de mala sort que et deixi en evidència el pot tenir tothom).

3.- Contribucions

Ja se n'ha parlat molt, i segurament encara se'n parlarà més (sobretot a l'hora de posar mà a la butxaca)

A ningú no li agrada pagar, això és evident. Però molts som aquells que pensam que pagar és un dels molts deures que comporta viure en societat. I bastants els qui pensam que tampoc no vé d'un bocí, és a dir que tant té pagar un poc més com un poc manco. Sempre que, això sí, s'extrevengui dues condicions fonamentals i bàsiques:

- Que TOTHOM pagui pel que té o disfruta.
- Que hi hagi correspondència entre el que es paga i els serveis de què es disposen.

Si no és així, com manco millor!

Comportar que un 20% de la població no contribueixi a les arques de tots és una desvergonya a la que s'ha de posar remei. Cap empresa no pot aguantar una morositat continuada d'aquests nivells!

4.- Normes

Abans ens queixàvem de què no hi havia normes subsidiàries. Semblava que aquesta mancança era el motiu del desgavell urbanístic.

Ara ja en tenim.

Qui controla la seva aplicació?

Guillem Pont

NAIXEMENTS

Dia 30 de setembre va néixer a Sant Llorenç n'Andrés Morillas Collado, fill dn n'Andrés i na Isabel. Que tot els sigui enhorabona.

Dia 5 d'octubre va compa-
rèixer en aques-
ta vall de llàgri-
mes un altre llo-
rencí, en Tomàs
Grimalt Domen-
ge, fill d'en Jau-
me i de n'Antò-
nia. Salut.

El 9 d'octubre va tocar el torn a una carrionera, na Maria del Carmen Sánchez Martínez, filla d'en Florencio i na Carmen. Enhorabona.

DEFUNCIONS

Per no dispo-
sar de la corres-
ponent fotogra-
fia, el mes pas-
sat ens deixàrem
una defunció
que va impres-
sionar els llo-
rencins, la d'en
Ricard Riera

Castillo, fill d'en Bernat Xaret, víctima d'un accident de trànsit.

Aquest jove només tenia 24 anys, i tot just havia acabat la carrera de Dret. Descansi en pau.

El dia 30 de setembre va morir n'Ottomar Kurt Walter Weber, un alemany de 65 anys. Al Cel sia.

Dia 26 de setembre ens va deixar en Jaume Lliteres Servera, també conegut p'en Doret, viu-
do, de 79 anys, qui fins a la seva jubilació havia estat llogat per diverses finques de foravila. Descansi en pau.

Dia 15 d'octubre va morir un altre alemany, en Johannes Plessner, a l'edat de 90 anys. Que el vegem en el Cel.

Dia 10 d'oc-
tubre va morir
un altre veí de
Sant Llorenç, en
Bartomeu Roig
Gelabert, de
malnom Batlet,
als 88 anys d'e-
dat. Tota la vida
havia viscut del

que conrava. Descansi en pau.

NOCES

Dia 23 de setembre es casaren als jutjats de Sant Llorenç na Sandra Ehlert, de nacionalitat alemanya, i en Manuel Marín Gallego, ciutadà. Enhorabona.

L'endemà prengueren mostra la llo-
rencina Aina Maria Sancho Gomila i el també ciutadà Antoni Adrover Adrover. Que la vida futura sigui, com les noces, de pinyol vermell.

Dia 14 d'octubre se'n casaren quatre: els dos primers foren na Margalida Gelabert Ferrer, natural de Manacor, i en Miguel Alejandro Rosselló Ledin, eivissenc.

Els dos segons, na Maria Salas Bauzá, llorencina, i en Pedro Pardo Alfaro, de Palma. Enhorabona a les dues parelles.

Per tancar la llista d'oficialment encollats, tenim na Catalina Nadal Cebey, llorencina, i en Josep Bergas Gelabert, sineuer, als quals desitjam tota casta de ventures.

COMUNIONS

El dia 15 d'octubre va prendre per primera vegada la comunió en Pau Llodrà Mesquida. Enhorabona al nou cristià i a tota la seva família.

El 24 de setembre n'Aina Galmés Roig va fer la seva primera comunió, i els seus pares aprofitaren l'avinentsa per batiar la seva germana Margalida. Quasibé 400 convidats feren una festa de pinyol vermell a Son Berga. Enhorabona.

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

Els valors cadastrals de Sant Llorenç

En el Diari de Mallorca del 15 d'octubre es va publicar una informació que va revolucionar els nostres conciutadans: el municipi de Sant Llorenç és el que té el valor cadastral mig més alt de Mallorca, 8.587.000 ptes.

Si el comparem amb els pobles veïnats veurem que a Son Servera les cases paguen un promig de 5.168.000 ptes., les d'Artà 3.957.000, les de Manacor 2.957.000 i les de Petra 1.461.000, per mirar només els pobles amb els quals el municipi confronta. I si la periodista hagués aprofundit un poc més en la seva investigació, hauria comprovat que el terme municipal de Sant Llorenç està dividit en quatre nuclis urbans, des del punt de vista cadastral: Sant Llorenç, Son Carrió, Cala Millor i Sa Coma/S'illot; idò bé, a Son Carrió i a Sa Coma els valors són inferiors als de Sant Llorenç, la qual cosa fa que, en realitat, els preus del nostre poble i els de Cala Millor encara són més alts que els que assenyalava el mapa adjunt.

I per què passa això? Per diversos motius. D'una banda, els municipis que tenen costa estan valorats més alts que els que no la tenen, encara que no hi ha una uniformitat entre tots ells. A l'hora de donar el vist-i-plau al Consorci que se'n cuidava de la modificació del cadastre, l'Ajuntament hauria d'haver fet rebaixar els valors dels pobles de Sant Llorenç i Son Carrió, perquè si no són comparables els preus que es paguen pels solars de l'interior amb els de la zona costanera, tampoc no ho haurien d'esser els valors cadastrals. A Son Servera, Calvià, Santanyí o Lluçmajor, per citar

municipis que també tenen hotels, els valors mitjos són més de tres milions més barats que el nostre, i és perquè els respectius ajuntaments es mogueren quan tocava. A més, sembla evident que si només comptàs l'opinió del Consorci, tots els municipis tindrien uns preus consemblants, sobretot si les revisions cadastrals s'haguessin fet alhora, com passà, per exemple, a Sant Llorenç i Son Servera.

Un altre aspecte que també incideix en què paguem tant, és que a les Normes Subsidiàries s'assenyala que a Sant Llorenç i a Cala Millor es pot construir planta baixa i dos pisos, mentre que a Son Carrió i Sa Coma només arriben a planta baixa i un pis; d'aquí vénen les diferències de cadastre entre aquests nuclis urbans. L'Ajuntament ho va fer així per no deixar fora d'ordenació algunes cases que evidentment superen aquestes mides, però tant a Son Carrió com a Sa Coma també n'hi ha de més d'un pis i no veiem que els passi res. Per solucionar-ho caldria modificar les esmentades Normes i fer la pertinent sol.li-

citud de correcció al Consorci.

El que no es poc consentir és que a Sant Llorenç les cases valguin el doble que les d'Artà i tres vegades més que les de Manacor, ja que aquests municipis disposen d'uns serveis complementaris molt superiors als nostres: residència de jubilats, polisportiu, P.A.C., etc., i per això seria més lògic que fossin ells els qui tenguessin els valors cadastrals més alts, i no a l'inrevés.

Tampoc no consideram adequat que hi hagi carrers de Sant Llorenç que paguin més que els altres, ja que avui, el fet de viure prop del centre és més aviat un problema que no un avantatge. No té sentit, per exemple, que els valors d'Es Carrerillo siguin superiors als del carrer de Sant Llorenç.

Perquè no podem oblidar el que assenyalava l'Editorial de *Flor de Card* del mes passat: aquests valors no només afecten al rebut de contribució, sinó que repercuteixen directament a la declaració de la renda i a tot canvi de titularitat dels immobles, i, per tant, a la butxaca dels llorençins.

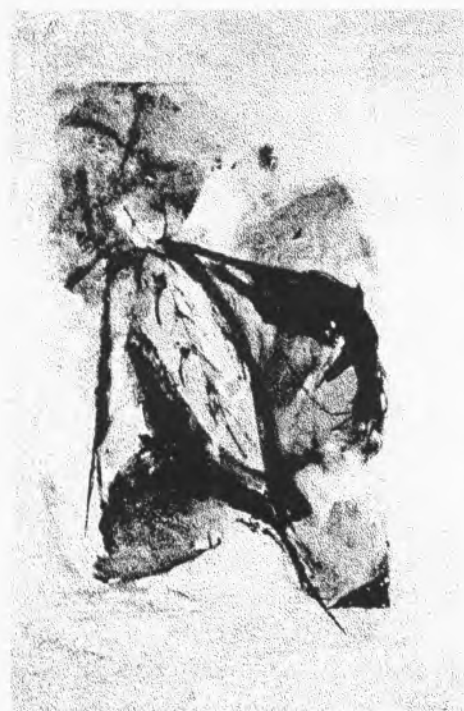
SÍNODE

Divendres, 20 d'octubre, a la Catedral de Palma, va tenir lloc l'obertura del Sínodo. L'acte consistí en una Eucaristia, a la qual hi havia representació de tots els pobles de Mallorca, i fou presidit pel bisbe de Mallorca Teodor Ubeda.

El Sínodo té la funció de renovar o actualitzar l'Església mallorquina, estudiar en quina situació es troba i veure els camins a seguir. Les decisions que sorgeixin dels debats les prendran tots els grups que formen l'Església: confirmadors, laics, consells parroquials, dones de neteja, etc., i aquesta informació serà representada mitjançant un responsable de zona, sector o arxiprestat; segons les nostres informacions, en aquests moments encara no està decidit.

BUNYOLADA

Dimecres, 18 d'octubre, amb una mica d'antelació, a l'escola Mestre Guillem Galmés, varen celebrar "Ses Verges". Les mares dels alumnes s'encarregaren de fer els bunyols, plat exquisit i típic de la tardor. Tots els

al.lots que ho desitjaren varen poder degustar aquest plat de la cuina tradicional mallorquina.

EXCURSIÓ A CABRERA

Dijous, dia 20, els nins i nines de 5è i 6è d'EGB del col·legi llorenç anaren d'excursió a Cabrera, acompanyats pels mestres responsables Llorenç Galmés i la seva dona Isabel M. Muñoz. Visitaren l'illa petita de l'arxipèlag balear i el castell, tot acompanyat d'unes explicacions perquè els nins aprenguin la nostra història. Tot seguit, amb la barca, donaren una volta a l'illa i pogueren conèixer l'olla i la cova blava. Una experiència que els nins de ben segur sabran valorar.

VETLLA A LLUC

Dia 7 d'octubre, el primer dissabte del mes, com és costum ja a Mallorca, se celebrà la vetlla de Lluc, al monestir. Aquesta celebració consisteix en fer dinàmiques de grup que t'indiquen uns monitors, i llavors se celebra una pregària amb la presència del bisbe de Mallorca. Es clausurà l'acte realitzant jocs amb música i ball, i a la mitjanit s'acabà tot. La participació llorençina comptà amb un grup de joves i al.lots que es varen divertir molt.

INCENDI D'UN COTXE

El passat divendres, 20 d'octubre, a l'entrada de Sant Llorenç, venint de Manacor, es va calar foc un vehicle de la marca Ford Festa, de color vermell. El cotxe tenia la part de davant cremada i va ésser apagada gràcies als bombers. L'ocupant del vehicle en va sortir il·lès i l'incident es pensa que podria ser causat per una xispa del circuit elèctric del cotxe.

REDADA A UNA DISCOTECA

A rel de moltes denúncies donades a la guàrdia civil, es va fer una redada a la discoteca "Coconut", del Passeig

Colom, a Cala Millor. El local va ésser tancat un divendres degut a què s'hi trobaren dosis de cocaïna, marihuana, haixix, i pastilles d'èxtasi. Durant la redada hi havia menors en el local. La intervenció es va dur a terme per les moltes queixes de pares de Sant Llorenç i Son Servera.

MASSALIA

El 21 d'octubre, a Sa Torre de Ses Punes de Manacor, es va inaugurar una exposició de pintura de la llorençina Aina Llull Salom. Malgrat ja hagués col·laborat en diferents exposicions col·lectives a la dècada dels noranta, aquesta és la seva primera individual.

L'acte d'inauguració el féu la regidora de Cultura de l'Ajuntament de Manacor, Catalina Sureda.

Fins al cinc de novembre teniu temps per visitar aquesta mostra, que

consta d'una vintena d'obres de temàtiques diferents, i, segons paraules de l'autora, sempre emprant colors mediterranis.

Aquest acte fou molt concorregut per gent de Sant Llorenç i també per diferents persones interessades en art.

Desitjam a n'Aina, l'èxit que es mereix, i que prest ens sorprengui amb altres exposicions.

QUÈ ÉS UN ENDEMISME?

A la sala de cultura de Sa Nostra hem pogut visitar, dels dies 14 al 22 d'octubre, una exposició de fotografies de plantes endèmiques de les Illes. De cada una de les plantes s'indicava el nom científic, el popular, si existeix, la seva localització geogràfica, on creix habitualment, l'època de floració i concretament si és un endemisme específic d'alguna de les Illes. L'autor és en Martí Cantallops, que ens transmet la seva inquietud per la conservació del nostre patrimoni endèmic, a través de grates imatges.

PRESTACIÓ SOCIAL

Dimecres, dia 18, l'Ajuntament de Sant Llorenç va convocar tots els joves d'edats compreses entre 17 i 19 anys per informar-los sobre la possibilitat de fer el servei social substitutori o la prestació com a objector de consciència a la Creu Roja, en comptes de fer el servei militar.

La convocatòria va ésser un èxit, ja que hi assistiren 42 joves. El director d'àrea de la Creu Roja, Montserrat Carrió, els explicà els pros i els contres de les dues opcions. L'Ajuntament disposa de quatre places per cobrir amb el sistema de l'objecció.

CALENDARI

Tothom en parla, i la veritat és que ha estat una sorpresa el calendari d'activitats del 96. A més de comptar amb la informació de l'SMOE, dels Serveis Socials, del Centre d'Adults, etc., hi

podem trobar més per més les activitats més comuns i tradicionals, com la Fira de Son Carrió, la Rua, les Vancances, etc.

La iniciativa i la novetat s'ha de reconèixer que és bona per fer arribar la informació al terme municipal i al mateix temps tenir un calendari de l'any vinent, però de qui ha estat la iniciativa, del regidor de Cultura o del Batle? Trobau que un Ajuntament que cada dia ha de fer préstecs als bancs per poder tirar envant s'ha d'endeutar encara més?

GUILLEM NADAL

Del 17 d'octubre al 17 de desembre es pot contemplar a la Fundació Miró, de Palma, l'obra "Mapes de foc", el darrer muntatge del llorenç Guillem Nadal.

L'exposició consta de tres parts: a la primera, en Guillem va compondre uns enormes mapes del món a les cantoneres de Son Ribot, i posteriorment els va cala foc; mentre s'encenien es va filmar una cinta de vídeo i na Margalida Morey va anar fent fotografies, que són les que ara s'exposen a la Fundació. La segona és un llibre de treball completament artesà del qual se n'han fet algunes còpies. La tercera consta d'uns mapes de pasta de cartró i altres elements orgànics, esquarterats i composts sobre reixetes de filferro.

Poc temps després de la inauguració en Guillem va partir cap a Indonèsia, on hi passarà prop de tres mesos pintant i estudiant l'art d'aquelles terres.

FUTBOL DE III

Hem volgut donar un cop d'ull a l'equip llorenç de 3ª Divisió, i per això hem anat a mirar la taula classificatòria, on hem trobat l'equip granoter a la cinquena posició.

-Putes!, això fa goig.

Érem una taulada grossa i tots ja alabàvem la tasca del president Santandreu i la seva directiva... fins que va entrar una persona que devia anar

més clara que nosaltres i ens va dir que miràvem el diari a l'inrevés.

-Collons!

Així, doncs, ens trobarem amb el Cardassar al 16è lloc (n'hi ha 20), que no és gaire amunt, i ens fixàrem en un parell de detalls que resumim breument:

-De nou partits, a tres ha quedat fora marcar cap gol.

-Només ha marcat 6 gols en nou partits, i n'ha encaixats 9.

-Dues victòries, 4 empats i 3 derrotes són els números de l'equip fins a aquest moment.

-Deu punts (recordau que la victòria en val 3 i l'empat 1).

-A casa, dos empats (1-1), una victòria (1-0, amb el Santanyí) i una derrota (0-1, amb el Ferriolense).

-Fora de casa, dues derrotes (3-0 i 3-1), dos empats a zero i una victòria a Cala Millor per 0-1.

Que tothom tregui les seves pròpies conclusions.

Hem d'assenyalar que degut a les lesions, sancions... que està patint la primera plantilla del Cardassar, l'entrenador T. Nadal s'ha vist obligat a fer debutar alguns juvenils (Mestre, Caldentey...)

TUI-HOLLY

Com ja va passar l'any passat, el TTOO alemany TUI va atorgar els seus premis anuals de qualitat.

Alguns establiments hotelers de la costa llorencina han estat agraciats amb aquest premi, que es concedeix als millors 100 hotels del món que treballen amb TUI. Sabem que n'hi ha que ja és la segona vegada que aconsegueixen el guardó, i tot i que no disposam de la llista de premiats, volem emprar aquesta mica de batec per donar-los l'enhorabona.

**J. Fullana, D. Sánchez,
F. Ramon, M. Febrer,
J. Domenge i la col.laboració de
tres nins:
Àngela, Mateu i Pere Antoni**

Josep Cortès

Quan vaig arribar al saló d'actes de l'Ajuntament, el 5 d'octubre, amb la meua dona -que sembla que això dels plens comença a agradar-li ferm-, i vaig veure la *periodista* del *Dia del Mundo*, em varen venir ganes de pegar-li una amistosa estirada d'orelles, perquè a la crònica del mes passat va escriure que havien pujat el preu de l'aigua en lloc del de la contribució urbana. Clar, com que aquest jovent no escolta, s'esbutza de rialles quan no toca i no es preocupa de saber de què va la pel·lícula, llavors passen aquestes coses, que no fan més que embullar el respectable. Ja estam que els nostres regidors són capaços de qualsevol barbaritat -i proves n'han donat a bastament-, però pujar el preu de l'aigua abans d'haver-nos presentat el primer rebut ja entraria dins l'apartat de la traïdoria, amb l'aggravant de nocturnitat.

-De més verdes n'han madurat...

Seguint amb els preàmbuls de la sessió, he de dir que els dos únics que anaven encorbatats eren els del PP, encara que na Jerònia va comparèixer tan endiumenjada com ells. Es veu que això del càrrec li prova, perquè quan estava a l'oposició tenc per mi que no feia tanta planta com ara, que és la segona batlessa.

-I què volies, que anàs espelleringada i amb varques?

-No, si jo trob que massa bé està així, només era per dir qualque cosa i perquè et fessis una idea de l'estampa que feia el ple de la corporació...

Però comencem. A un dels punts, l'equip de govern va proposar sol·licitar un préstec d'un milió gros per pagar el projecte de la futura unitat sanitària de Son Carrió. N'Antoni Cuc, en nom del PSM, va trobar que feia molt colló que el nostre Ajuntament no disposàs ni d'un milió de pessetes

per pagar un projecte, quan el nostre pressupost consta de moltes centenes de milions; també considerà poc correcte que alguns creditors hagin d'esperar anys per cobrar els deutes municipals mentres, que perquè un funcionari pugui cobrar tot d'una ens hàgim d'endeutar encara més; i també fou del parer que si tanmateix els hem de pagar igual, convendria més comanar els projectes a arquitectes llorencins en lloc de fer-ho a un extern.

-I què li contestaren, aquells de l'equip de govern que durant la campanya electoral feien espants perquè l'Ajuntament havia de pagar tants d'interessos?

-Res, es veu que ja no se'n recorden. Aprovaren el punt amb sis vots a favor, dos en contra -els del PSM- i tres abstencions -el PP i el GELLO-.

El punt estrella del dia tractava de la plaça Nova. En Miquel Domenge, propietari del solar que es pretén destinar a plaça, va presentar una oferta a l'Ajuntament segons la qual demanava 200 m² al racó de la nova plaça, 2.269.000 pessetes d'indemnització pel projecte que no ha pogut executar i 6.300.000 més també d'indemnització per l'excavació que hi va fer i pel tancament del solar.

-Pel tancament de canyes!?

-Jo no n'he vist d'altre...

N'Antoni Cuc va ser el primer que va obrir boca, i fou per expressar l'opinió del PSM: comprar el solar al mateix preu per m² que havien pagat a Joan de la Caixa, i si el venedor no hi estava d'acord, iniciar els tràmits d'expropiació forçosa. En Miquel Fallera, en un to altament misteriós, va dir que ell sabia moltes coses inèdites sobre el tema de la plaça i que en haver parlat amb en Melià les amollaria totes, una darrera l'altra. El batle va assegurar que en línies generals estava d'acord amb el PSM, però que considerava que, per prudència, convenia més no pronunciar-se oficialment sobre el tema de l'expropiació sense haver-ne parlat abans amb l'assessor jurídic, cosa que s'esdevindria dimecres

que ve. Al final, la proposta de Miquel Domenge fou rebutjada per vuit vots en contra -equip de govern i PSM- i dues abstencions, ja que en Mateu Gostí, en tractar un tema que afectava un germà seu, es va estimar més no votar.

-I que què tregueren en net de la xerrada amb en Melià?

-Si no vaig errat, el jurista els va dir que l'Ajuntament tenia totes les de guanyar, perquè si bé és ver que en Miquel disposa d'un permís d'obres, també ho és que posteriorment es redactaren les Normes Subsidiàries -que declaren el solar com a zona verda-, i en Miquel no va fer cap al·legació durant el temps que estaren a exposició pública.

-I com acabarà la cosa?

-Si en Miquel vol vendre el solar, cobrarà devers set milions -el terreny i el projecte-, i sinó en cobrarà dos, que és el preu que en Melià estima que costaria una suposada expropiació.

-I a tu te pareix que l'arribarien a expropiar?

-No ho sé, però diuen que n'hi ha que estan ben decidits...

-Ja veurem.

Dins l'apartat dels precís i preguntes -que llevat d'en Guillem Corona, que normalment prega, només se senten preguntes-, n'Antoni Cuc va demanar a veure què havien costat les festes, però sembla que encara no ho saben cert; va amenaçar amb moure escàndol si no li donaven les actes d'una punyetera vegada; va demanar també quants d'expedients urbanístics hi havia, a la qual cosa en Guillem Corona li va relacionar els oberts del juliol ençà, i li va dir que anaven fent feina en aquest sentit; va sol·licitar la redacció dels reglaments dels fems i de les aigües; i, per acabar, va dir que havia sentit un rumor segons el qual els vigilants de la platja cobraven mil duros cada dia, quan la seva tasca és voluntària i gratuïta. Aquí es va moure un poc de discussió, perquè en Miquel Comís i en Miquel Galmés trobaven que a l'Ajuntament li havia de ser

igual si qualcú volia donar-los dobbers de la seva butxaca, mentres a ells no els costàs res; n'Antoni Cuc, per contra, opinava que un servei responsabilitat de l'Ajuntament havia de tenir el control total sobre els ingressos i les despeses, encara que no les hagués de bestreure.

-I si un empresari d'una discoteca volia donar una *gratificació* als municipals que fan el torn de nit, a l'Ajuntament li seria igual?

-Segons aquests dos regidors, sí.

-Ui-uu-uu! I això suposaria crear un precedent molt perillós...

-Sí, ja que si ho tolera a un dels seus serveis, per què no ho ha de poder tolerar als altres?

En Guillem Corona, del PP, va demanar a veure quants soldats hi havia a la Creu Roja; li respongueren que dos, i que l'ambulància estava aturada per manca de conductor.

Així mateix n'hem tret poc profit de la nostra Creu Roja. Convendria passar comptes del que ens ha costat l'edifici i l'ambulància, per veure a quan ens surt que un parell de soldats es quedin cada any dins el poble.

Val més que ho deixis anar.

Consultori sentimental

Estimada Josepa,

Perdoni que m'hagi torbat tant a fer-li la consulta, però som un poc aturada i sempre don mil voltes a les coses abans de decidir-me. Esper que em sàpiga contestar, perquè es tracta d'un tema que consider molt important per al futur del municipi, i també pel de la pròpia vida sentimental del batle. La pregunta és aquesta: per què en Mateu s'ha estimat més fer feina d'aprop amb na Jerònia en lloc de na Dolors?

Per favor, contesti'm, que n'estic molt endarrer.

Una curiosa

Benvolguda amiga curiosa,

Si haguessis llegit el *Tractat de psicopedagogia conjugal* del Dr. Soler és ben segur que ja no em faries aquesta pregunta, perquè la resposta està en el primer capítol del llibre. Que és de caixó, vaja.

Diu així (cit de memòria perquè em fa peresa aixecar-me per consultar-lo): "En tota relació sentimental, el sub-

conscient de cada un dels individus tendeix a aproximar-se a subjectes de condicions radicalment oposades a les de la parella, amb una intensitat igual o superior al quadrat de la distància que els uneix". Vegem, de quin color té el pèl na Miquela, la dona d'en Mateu? Rossenc, no? Idò, estimada, basta aplicar el principi esmentat abans per comprovar que al batle sempre li han de tirar més les morenes. No té volta de fulla. I no hi emporta que hi cerquis motivacions polítiques ni ideològiques ni comèdies semblants, la resposta és a una altra banda del cos que no crec que faci falta assenyalar específicament.

Així que ja ho saps, si na Dolors vol entrar dins l'equip de govern, una de dues, o es tenyeix el pèl com la ministra de Cultura o fa batle un morenàs d'aquells que tiren d'esquena, i no li donis més voltes.

Una abraçada.

Josepa Cortès

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"

C/ST. LLORENÇ, 49 TF: FAX 83 80 90

07530 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIO:

* ALIMENTACIÓ VEGETARIANA
INTEGRAL
MACROBIÒTICA

* FRUTES I VERDURES DE TEMPORADA
I DE COMRAEU ECOLÒGIC DE LA
FINCA DE "SA TAULERA".

* REMEIS FLORALS
"SORIA NATURAL"

* COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMIQUES

* PLANTES

* CONSULTA NATURÒPATA

Inventari de la possessió de Lluamar (II)

Ramon Rosselló

Item dos posts de ymatges vells e antichs a la paret.

Item hun tros de cortina demunt lo ti-nell clavat a la paret.

Item hun sercapou. item dos frems terins, item una lansa.

Item en los armaris havia alguns vexells de vidre.

En l'altra cambra prop la xeminea atrobí hun llit de repòs fet de dos banchs ab posts ab hun matalaf de lana altre de palla ab hun travesser de ploma.

Item una caxeta vella per scriptures.

Item hun artibanch de dos caixes vell hon ha plats e scudelles de terra per a casa e ús de aquella.

Item hun cofre vell buyt.

En la recambra havia quatre puntereres de terra buydes, item una alfàbia per tenir oli, item hun quartí petit.

Item hun llit encaixat ab son bancal buyt ab hun lensol e dos vànoves velles y sotils ab hun matalaf de palla e hun travesser de ploma.

En lo celler atrobí primerament hun cup ab tres congrenys de tenor de XXV somades ab son canyís o fonyador.

Item tres mitges bótes velles per tenir vinagre.

Item una bóta ab sèrcols.

Item una ferrada vella.

Item hun calderó per scalar pega per al bestiar ab hun senyalador de ferro.

Item dos barrils sardiners per tenir sal.

Item una alfàbia per tenir morques.

Item una alfàbia de palma hon stà diversa ferramenta per a ús de la dita casa.

Tres càvechs grans e hun canaguell.

Item hun parpal, una scoda, una picassa, hun gatzoll, item vuyt exades entre les quals és una ab broca.

Item una gafa de ferro eyna de boter, item dos dextrals, item hun ferro per foredar collars de bestiar, item vuyt armelles de arades, item VII reyes.

Item VI arades ab VI ious e VI agulles ab llurs traegues e exanguers.

Item una pala de ferro e una enclusa e una serra.

Tres xapons per exarcolar e hun uxol.

Item quatre picarols per als bous.

Item dos çatrills per oli de ginebre.

Una portadora ab tres sèrcols de ferro.

En la cambra dels missatges atrobé pri-

merament hun llit vell de banchs e posts ab màrrega de palla ab dos lensols e una flassada de borra tot vell e sotl.

En la cuyna atrobí V olles de coure, ço és, quatre mitgenses e una gran.

Item hun morter de coure ab sa mà.

Item una ralla de ferro.

Item dos paelles e una giradora.

Item huns levadors d'olla fets de ferro.

Item hun sublimador de ferro com ast.

Item dos ferros de foch lo hu gran altre poquet.

Item dos calderes de aram una gran altra xica, noves.

Item dos cadafos de aram.

Item dos cortins ab sèrcols de ferro per portar aygua de la font.

Item tres talladors de fust.

Item tres mans de morter de fust.

Item dos torns de olla.

Item tres banchs.

Item quatre lumeners.

Item dos cubertores de olla de ferro.

Item en lo forn havia la pala ab bruions

En lo porxo hon mengien los catius atrobí una taula ab sos petges larga ab dos banchs e una canada.

Item una pastera de fust.

Item tres cedassos.

Item hun artibancot vell per tenir cegó.

Item tres posts de pastar.

Item sis faus penjades a la paret.

Item vuyt squelles per a les egües.

Item dos basts.

Item hun parell de tisoires de tondre.

Item dos sàrries de spart.

^A Hun sernador e dos fenyadors de fust.

Item tres tovalles de pastar.

En la casa del blat atrobí hun cubell per tenir farina.

Item dos erers, item vuyt forques de ventar, item quatre senalles de palma.

Item dos pales de fust.

Item una mitja quartera e hun almut.

Item una scala de gat mitgense.

En l'estable atrobí quatre cadenes per a les bèsties.

Item hun mul gros de pèl ros de edat de sus de X anys.

Hun rossí negre de edat de VII anys.

Item dos àzens de pèl negre de edat de sis anys.

Les literes dels catius ab set flassades.

En lo porxo devant la sala atrobi sis pa-

rells de coloms.

En la casa del molí era lo molí de sanch plantat ab sis moles e forniment ab quatre pichs.

Item una litera per a la esclava Margari-ta ab sa flassada e hun lensol, tot vell.

En lo galliner havia vint parells de gallines ab los galls.

En lo abellar havia XXXII cases de abelles.

Item VIII parells de pagos salvatges entre mascles y famelles.

En la font ha hun poal de fust.

En la sènia ha hun altre poal de fust e hun altre en lo pouet del ort.

Bestiars

Primo atrobí dos someres ab hun ruch de tres anys, una iove altra vella.

Item sis egües entre ióvens y velles.

Item XXII ous arechs ab sos picarols.

Item XXXX vaques salvatges comresos los vadells.

Item LX cabres.

DCCL ovelles compresos los mardans.

Catius

Primo hun catiu nomenat Pere de natió de moros de edat de LXXX anys.

Altres catiu Barthomeu, de natió de turchs, de edat de LV anys, qui's nomena Mostafa.

Item hun catiu negre nomenat Martí, de edat de circa quaranta anys.

Item una esclava appellada Margarita, de natió de moros, de edat de L anys.

Item un esclau appllat Antoni de la Gomera, de edat de XXXXV anys, comprat per mossèn Antoni Martí, mon oncle, ab carta rebuda per en Pere Moranta, notari.

Item altre catiu negre nomenat Joan, de edat de XXXX anys, comprat per lo dit mon oncle mossèn Antoni Martí de la Cort del procurador reyal.

Hun esclau nomenat March de edat de XVIII anys, comprat per lo dit mon oncle, ab carta feta en poder d'en Martí Terrers, notari devall scrit.

Item altre esclau nomenat Joanico, de natió de moros, de edat de XXV anys, comprat per lo dit mon oncle.

Item una borda negre nomenada Margarita, de edat de XXV anys, comprada per lo dit mossèn Antoni Martí.

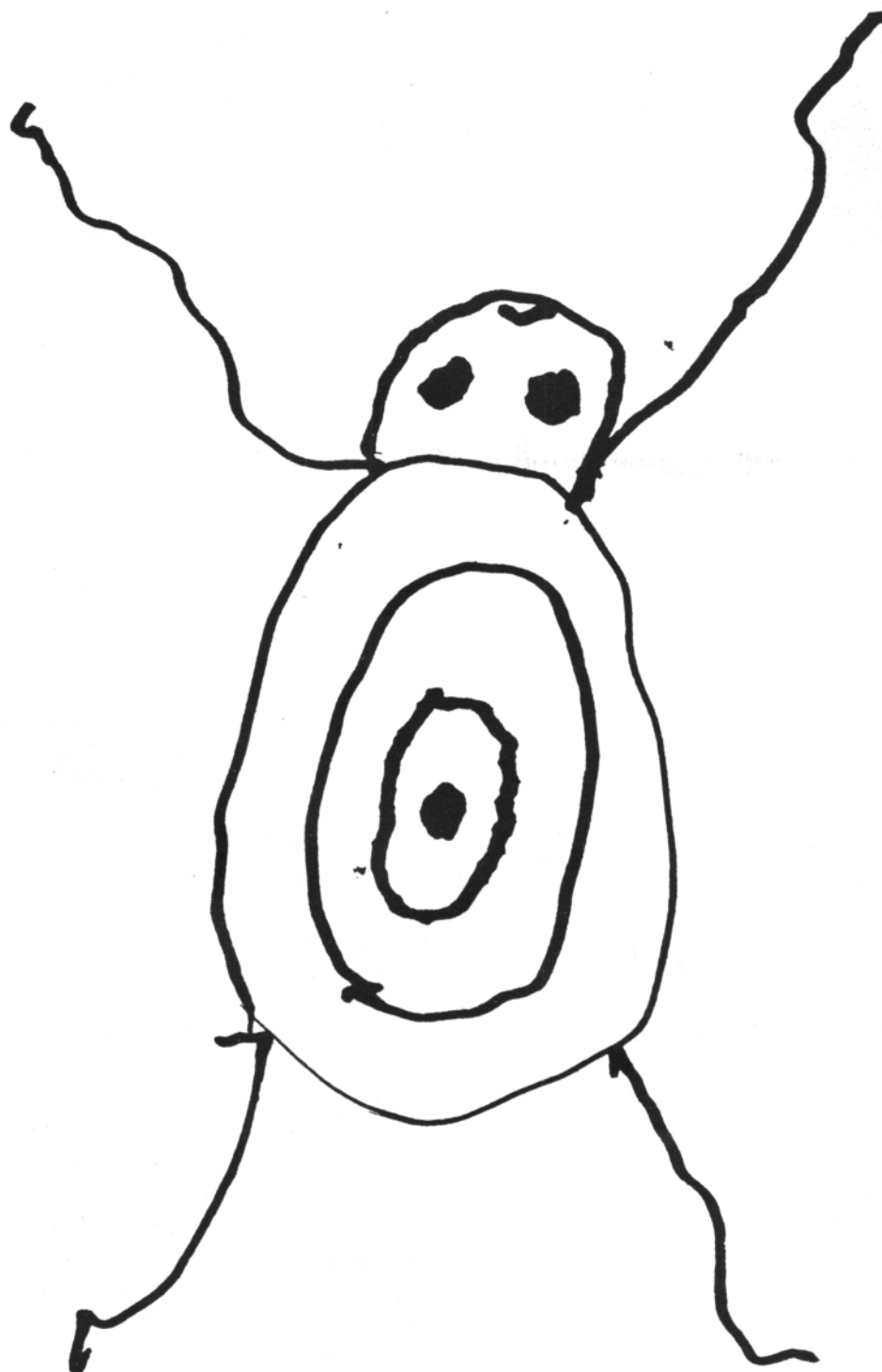
(ARM Martí Terrers T-858 f. 183-185v)

LIRA D'OR

Octubre 1995

Coordina: **Jaume Galmés**

Portada d'EDISON SIMONS, Artista nascut a Panamà. Ha fet exposicions al seu país i a França. Aquests dies acaba de veure publicada a Espanya la seva poesia completa. És, així mateix, traductor de Gerard Manley Hopkins, poeta anglès que avui ocupa les nostres pàgines centrals.

Sonets de joventut de G.M. Hopkins

Gerard Manley Hopkins va nèixer a Stratford, Essex (Anglaterra) el 28 de juliol de 1844, i va morir el 6 de juny de 1889, víctima d'unes febres tifoides. Als setze anys comença a escriure. Als vint-i-cinc pateix una crisi interior, potser conseqüència d'un fracàs sentimental. En 1866 es converteix al catolicisme i, al poc de temps, decideix ser religiós; ingressa en la Companyia de Jesús i exerceix com a professor de Retòrica Clàssica.

En 1874 compon *El naufragi del Deutschland*, poema considerat per la crítica com la seua obra mestra i una de les grans odes de l'idioma anglès.

(Extret de la solapa de l'edició catalana d'"El naufragi del Deutschland", publicada a València el 1992 en versió d'Isidre Martínez Marzo)

Versió d'Isidre Martínez

L'AUTÈNTICA BELLESA SEMPRE ÉS FRÀGIL

L'autèntica bellesa sempre és fràgil.
El color més lluent empal·lideix:
l'home que, estès a l'herba, s'extasia
d'un cel tan blau, veurà com perd la llum
i com l'obscura cendra dels suplicis
s'embeu l'atzur, i ni tan sols n'ha prou,
igual que es féu malbé la gran collita
dels faraons. Si diuen veritat
els escriptors i semblen res els versos
exquisits del millor sonet llegit
i rellegit, això ben bé constata.
Per què, llavors, quan moren els meus mots
defrauden cada teua recordança?
Ai, cert que els deixaria adés per tu.

ON ETS, AMIC, A QUI MAI NO VEURÉ?

On ets, amic, a qui mai no veuré,
dient-te com t'hauré de dir que et perd?
Lluny, desaparegut dels ulls d'avui,
tal vegada amagat dintre el futur.
Tu, qui millor acceptes, doncs, la fe
que em vares fer venir a la raó,
sabent d'apreciar allò que sí
sóc jo, només atén aquest meu rés
que feble et semblarà -si de l'atzar
no sents com clama Déu, amb quina amor-
per la virtut que en tu vaig descobrir,
com més sabut, encara més sofert.
Prospera, així, pel prec que noble et deu.
Oh no, siga per Crist, que et vol ben viu.

L'INICI DE LA FI

I

El meu amor decau i ja aviat
serà passat. No gens em va mai lleure
de confiar-li sort. Tal com no té
puixant la saba, certa per a cada
saó, l'arbre del tròpic, a despit
que no hi haja l'hivern per fer caduques
les seues fulles. Jo també. Per tu
aquest amor és poc. M'estic de doldre'm,
deixe el baix apetit, i vaig de nou
als meus tractes i, no sempre, t'oblido.
Mes... si sabies aleshores com
prou més gran aquell *poc* ausades sembla
que el *molt* d'uns altres homes, tres colps pur!
Encara així, i hauries de plorar-me.

II

Un caprici voldria satisfer.
Que el versat en astrologia vinga,
i, de seguida, acceptaré el seu art
de veure en el passat que l'infortuni
d'aquesta meua passió nasqué
en l'hora més adversa, a la conjura
pitjor del sol, jamai per mai per tan
nefast desastre els cels. Deixe ell constància
que d'obres vils abans no fou l'embruix
igual, i que en l'estrella d'aital dama
Saturn no va participar, ni féu
d'encobridor d'un crim que cap astròleg
pogués pensar. Acataré l'honor.
L'oracle m'ha negat les esperances.

III

S'és finida la meua passió,
ja veus. No temes, doncs, cap més lament
ni tempesta que et do guany o menyspreu:
tinc el cor doblegat i tan romput
que em manquen llàgrimes per a plorar.
Ben ho sent: t'ofendria amb uns sanglots
més que no de temptar jo sense esforç
altres ànims. N'estic cansat. Tot just
no faig sinó complànyer-me d'ahir.
Que fou allò que em va sortir al pas
i puga ara alliçonar-me? Entens?
Pèrdua, dubte, el desencant que viu
un noi quan el poeta que vol ser
va morint-se-li, i no sap per què.

VEUS PRIMAVERA AMB FRED MALMÈS COM S'OBRI

Veus Primavera amb fred malmès com s'obri,
quins vents són a l'aguait, i com la neu
ha temps que jau. Prodigis si s'acalma
l'esclat de cada flor? On hi ha l'afany

que bada fulles? No res més consterna
com el glaçat record de l'antigor
allò que donaria brot encara,
la bona sembra, així que en el llindar

m'haguí barrat el pas a la collita.
De l'ingenu jovent, treballs perduts
que migren la promesa de l'anyada.

Pogués guanyar-ne el fruit, per mal que sóc
poc destre en l'erm dels solcs d'aquesta terra.
Amarga veritat! Que tard l'aprenc!

IMPIETÓS I DESAPIADAT

Impietós i desapiadat
des de la meua poca fe, he vist
tota cosa que dolça viu, coloms
al voltant d'una graula, d'ulls lluent,

fresc aiguaneix, mareny dels arenals.
Vessen puresa, més que no qui llig
la paraula. Així colpit, commòs,
confús i confiat, per fi m'hi ret,

al setge del pesar, captivador.
Un pecat té, ja mon germà -no puc
sinó ostentar l'error. Retrobe ensem

crim i delicte en uns i d'altres: sí,
falte en tot! jo que espere, enllà d'un clam,
allò millor, no pas *més bo*, que és Crist.

SIGA JO PER A TU TALMENT L'OCELL

Siga jo per a Tu talment l'ocell
que plana al vol, o bé com són les ales
del rat-penat, tendresa a rulls quan cau
la nit, dels quals s'escolta sempre el ritme.

En un mot tan senzill he descobert
la meua música assajant-ne el càntic.
Cada gorja agradosa me l'ha dit:
tinc ja l'acord diví que m'afalaga.

Així reïsc quan l'oig, encara que
s'ha mostrat tard l'autèntica harmonia.
D'altres tractats antics s'hi queden curts

i jo ben sé la dolça calma que empra.
M'he vist a mi mateix quan l'he trobat.
Amor, Déu meu, l'amor, perquè T'estime.

Tres poemes

de Maria Josep Escrivà

RESPECTE AL SILENCI

De vegades la vida consisteix
a tenir bona sort, o malaureja.
Escollir el mot just, l'hora rotunda
de l'adéu o l'esglai de retrobar-se
en la claror que, avesada, espera.

De vegades la vida consisteix
a reprimir la por, o proclamar-la.

SEMPREVIVA

La creuria sendera que claudica
pedra a pedra, si no fóra que el groc,
escèptic de la cendra, l'alliçona
amb sort de saba amable que s'obstina.

FULLES SEQUES

Rúbriques velles d'algun cel frondós,
s'arreceren a vora aquest novembre
eixut,
i lent,
que ja es lliura al silenci.

Quotidiana dansa tan sublim:
des de la llum, sempre cap a la llum.

Carta a un amic músic

tramet: **Jaume Galmés**

A vegades, Tomàs, quan trobo a faltar la meva estimada, després d'haver-la sentida intensament tot el dia, a la nit em poso a invocar-la gràcies al miracle de la paraula; aleshores me la dibuixo en la meva imaginació, recordo els millors moments passats al seu costat, m'hi recreo amb els ulls clucs, llavors els obro breument per contemplar el seu retrat i els afluco de bell nou per imaginar el nostre retrobament, solcant, així, els somnis les traces que abans hi havien deixat els records, i després d'això és com realment veure-la i abraçar-la.

T'ho dic, Tomàs, perquè ara és de nit i amb cor angoixós m'havia posat a escoltar la teva música que, lluny de només apaivagar-lo, inclús l'ha solaçat...

Oh amic Tomàs, doncs avui, en sentir els solemnes primers acords que executa l'orgue per deixar pas a un fre-gadís de ròssec de vel de núvia quan els innumerables fills que et perllonguen generació rera generació colpegen amb toc de carícia el tetracòrdum amb la dolçor de llurs arquets i llavors llavors escampa de plàcides notes l'orgue discretament i emperò present de tarongines que es desclouen perfumant l'aire de la nit estiuenca d'un jardí andalús, aleshores, amic, l'ànim em reconfortes i l'esperit em vessa de callada joia quan, ja acomiadant-te, el comiat insinues sense tristesa després d'un revolt ple d'ufana i calma exaltació, i després surts de la meva estança tan suaument com havies entrat, igual que la meva estimada en una nit solitària, sentint-te sense poder tocar-te.

(En havent escoltat

l'Adagio d'Albinoni)

Pau a Bòsnia

Pere J. Santandreu Brunet

setembre de 1995

Per a Ofèlia, la meva amiga de Novi Sad, la ciutat de bell nom.

Va ésser l'estiu del 1991 quan va començar la guerra a Iugoslàvia. Semblava impossible que a Europa, aquell continent que havia patit innumbrables guerres, que n'havia sofertes dues de mundials, tornàs a repetir històries sagnants. Però sí, va ésser així.

Vertiginosament, els morts, les morts han augmentat. De cada vegada existeix més rancor, més odi, més ressentiment, més víctimes. És ben segur que, qui més qui manco, ha vist morir un parent. I la premsa internacional se n'ha fet ressò. Nosaltres hem estat testimonis, des de casa nostra, a través de la televisió, de la ràdio, de la premsa escrita, de les atrocitats que tots els bàndols han comès en un vessament de sang que sembla no tenir acaball. Hem tingut la guerra dins ca nostra, com si es tractàs d'un altre moble, lleig i vell que volem llevar d'aquell racó, perquè no hi diu; i, aleshores, hem apagat la televisió, hem aturat l'aparell radiofònic, o hem girat la pàgina del diari. En diversa mesura, la guerra de Bòsnia, la guerra dels Balcans, ens ha afectat com ens pot afectar una pel·lícula fantàstica d'aquelles de sang i fetge.

Jo, pràcticament no en sé res, d'aquella batalla. Només em ve al cap que hi tinc una amiga, d'esperit obert, lucidíssima, i que em sap greu no ésser prou apte, o capaç, o agosarat per fer-hi res. Què hi puc fer? De fet, la meva amiga es troba, més a prop o més enfora, dins aquest film violent que no m'agrada en absolut. Ella és romanesa culturalment, però iugoslava per naixença. Ja sé que qualche lector em retreurrà la meva imprecisió en

anomenar els diversos grups ètnics que malviuen en aquelles terres. Me'n sent molt, però vaig apagar la televisió sangonosa i desconec on acaba i on comença una frontera nova o una frontera antiga; i pel que fa al mot *ètnic*, m'estim més no parlar-ne, perquè tot d'una em recorda la classificació d'animals i l'herbari que vaig fer a l'escola (les fulles aferrades als folis amb cola, amb llur nom científic, que en el decórrer dels anys esdevien grogues i es desfeien en polsina). Només sé que hi ha gent, persones amb ossos, cor i ànima, com jo, els meus pares, les meves germanes o els meus amics. I d'aquesta gent, en mor cada dia: i això no és just, perquè han perdut el dret bàsic, el dret a la vida. No és just.

I em fa oi sentir parlar, o em sent jo mateix fals en parlar de progrés, de tecnologia, d'avanç, de desenvolupament. Ho sentiu: just aquí al costat, travessada Itàlia, encara cauen bombes, i els morters i les metralladores tallen les cames als infants, i els fan caminar amb crosses, caminar no, crossejar haurem de dir. No és just, i ho hem de dir. Com no és just tampoc que governants forassenyats (heu reflexionat mai en aquesta paraula: seny, fora-seny) llencin bombes dins l'oceà.

Si vull ser realista, m'he de reconèixer que jo, aquesta misèria d'individu, no puc fer gaire cosa per posar remei a la guerra de Bòsnia. Ara bé, ningú no m'ha de poder retreure, ni la meva consciència, ni la meva ètica, si volem, que jo no he cridat: Pau a Bòsnia, que hi ha gent que hi viu, que camina, que estima, que sent, i que ara mor. Per altra banda, tinc el dret segurament de creure encara en la utopia, allò que no és factible. La utopia és un bell somni, com bella és la ciutat de Novi Sad i el seu nom. És curiós que si establim una analogia de paraules en diverses llengües, com un joc, *Novi* pot ser *nou*, i *Sad* en anglès vol dir *trist*. Trist...

Deu ser bo creure en la utopia. De vegades, un sol individu ha resolt conflictes fondos. En tenim l'exemple en la història recent del món: l'acabament teòric de les diferències racials als Estats Units d'Amèrica, la independència pacífica de l'Índia. Deurà resultar possible, doncs, que amb la petita acció de cadascun de nosaltres la pau a Bòsnia s'aconsegueixi. Em sembla, per tant, altament positiu que un petit grup de persones llorencines s'hagi aplegat davant la casa de la nostra vila per fer un minut de silenci, com a símbol de comunitat.

Pau a Bòsnia.

L'Escola de Música

A hores d'ara, podem dir que les classes a l'Escola de Música han començat amb tota normalitat.

La matrícula ha estat bastant satisfactòria, doncs comptam amb un total de 127 alumnes (92 a Sant Llorenç i 35 a Son Carrió). Aquests alumnes suposen un total de 182 matrícules (138 a Sant Llorenç i 44 a Son Carrió). Cal dir també que a la nostra Escola es matriculen joves de la comarca de Llevant (de Son Servera, de Manacor, d'Artà i de la Colònia de Sant Pere).

El dimecres, dia 18 d'octubre, i amb la finalitat de mostrar als infants de la zona costanera el que feim a l'Escola de Música, tingué lloc l'actuació de la coral i de la banda infantil a l'escola Punta de n'Amer (Sa Coma). Esperem que els alumnes d'aquesta s'animin i s'apunten a les classes de Llenguatge Musical que nosaltres els hem ofert.

I és que cal conscienciar-nos de què no només és important aprendre unes notes, unes nocions (a vegades abstractes) de solfeig i de teoria de la música, sinó que cal també adquirir un cert bagatge músico-cultural.

El que ens interessa, en darrer terme, és aprendre a gaudir de la música, ja sigui escoltant-ne, cantant-ne o bé tocant-ne.

La Junta Directiva

Joieria * rellotgeria

Garcia Lis

rellotges de dona **CITIZEN**
perquè l'original
sempre està de moda

2 anys de garantia

Major, 47 * SANT LLORENÇ * Tel. 838351

Una cara, una raça. Contra el racisme i la intolerància

A començaments del mes d'octubre vaig iniciar les meves classes d'italià. La professora és una al.lota molt trempada de Milà, que aviat acabarà el seu doctorat. A la tercera setmana del curs, na Cristina, la professora, em va passar uns fulls de matrícula per tal que els omplís. De fet, em semblava que jo ja havia regularitzat la meva situació com a alumne, i, per tant, em vaig estranyar. Els fulls en qüestió no eren pas la matrícula sinó que tenien la funció de recopilar informació personal amb la intenció d'elaborar unes bases de dades. Em va sorprendre encara una mica més.

I em va sorprendre més encara quan una de les preguntes que em formulaven feia referència a la meva adscripció racial. Em demanaven -com demanaven a tothom- quina era la meva raça, si blanc, negre, oriental, groc, etc... Afegien a la demanda que els resultats de l'enquesta romandrien confidencials, amb la qual cosa s'assegurava el dret personal a la intimitat.

Em vaig indignar una mica. Quina finalitat tenia que em demanassin la raça? Què aconseguirien amb la descripció completa dels diferents colors de pell que es passen per la universitat? A més a més jo no sabia ben bé què contestar. Havia de respondre que era blanc? Comparat amb els anglesos, alemanys, nòrdics o russos, jo som més aviat negrós. Ara bé, comparat amb els somalis, guineans o sud-africans la meua pell mallorquina s'acosta més a una tonalitat lletosa. Per tant, de quina raça som, jo? Vaig comentar el meu dubte amb na Cristina, tots dos ens vàrem posar a riure, i, finalment, vàrem acordar que la nostra raça era *mediterrània o oliva*. Vaig decidir que no respondria a la pregunta, en primer lloc perquè considerava, com fan molts antropòlegs, que si parlem de raça només ens podem referir a una sola raça: la humana; i en segon lloc, vaig apuntar al full que em semblava que el racisme i el seu foment començaven quan ens demanàvem i ens miràvem el color de la pell.

Per altra banda, no fa gaire, un altre esdeveniment semblant em va succeir. Assistia a unes jornades d'ensenyament de llengües quan, en acabar, ens varen passar un altre qüestionari en el qual, altre cop, se'ns dema-

nava la nostra adscripció racial. Vaig respondre allò mateix. M'agradaria que em trametessin una carta amb una explicació concreta del motiu de la seva demanda.

Quan me'n tornava cap a casa meua, vaig recordar una pel.lícula bellíssima, que havia vist no feia gaire i que, per descomptat, us recoman, d'un director italià. La pel.lícula era, justament, *Mediterraneo*. Es tracta d'una pel.lícula sobre la segona guerra mundial, però, de fet, no se'n parla en absolut, de la guerra. La pel.lícula és més aviat una apologia de la pau, de la convivència pacífica, de la integració. La nostra mar mediterrània hi és reflectida bellament: el nostre caràcter, la nostra llum, els colors de l'aigua i del cel, el nostre color d'oliva o d'oli, la nostra herència cristiana, musulmana, grega... En un moment determinat del film, els soldats italians arriben a l'església d'una minúscula illa grega, a la qual han estat destinats. Hi coneixen el capellà, se'n fan amics, i es comprometen a ajudar-se mútuament. *Comunque* -diu el sacerdot-, *una faccia, una razza*. Tanmateix, una sola cara, una sola raça.

Pere J. Santandreu Brunet

El santuari talaiòtic de Costitx Gabinet de premsa de la Conselleria de Cultura

En commemoració del centenari de la troballa dels caps de bou de Son Corró de Costitx, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear ha aconseguit que les emblemàtiques testes de brau tornin, temporalment, a Mallorca.

Els caps de bou de Costitx, que configuren les escultures més antigues de la nostra protohistòria i que actual-

ment formen part del fons del Museu Arqueològic Nacional, seran l'eix central de l'exposició que sota el títol *El santuari talaiòtic de Costitx, cent anys després (1895-1995)* romandrà oberta fins a finals de desembre.

L'exposició d'aquestes peces va acompanyada de documents, informes, retalls de premsa mallorquina de l'època en què foren descoberts i que

constitueixen un valuós i atractiu material.

Cal destacar també la presència de les peces aparegudes enguany a Son Corró, que daten de la mateixa època dels caps de bou i que ja han estat restaurades: un *Mars balearicus*, un bronze que representa una divinitat domèstica romana i una col.lecció de ceràmiques i objectes de bronze.

Som escrit moltes vegades,
i ho volia repetir:
m'agrada escriure i llegir,
fer cançons i codolades.

És una cosa molt bona
es poder tornar d'edat,
perquè si un té sa dona
és una felicitat.

De riquesa som petit,
però tenc molta alegria.
Déu m'envià una filla
que em serveix de nit i dia
igual que si fos un ric.

En Pau ha celebrat
sa primera comunió;
jo deman an el Senyor
que sia un jove honrat.
Tothom haurà reparat
que això té molt de valor.

Jo tenc molta memòria,
no m'atur de cavil·lar;
a Déu he de demanar
si mos deixarà entrar
al Cel o al Purgatori.

M'ho va dir mestre Rafel
i jo el vaig escoltar:
cap homo en el món hi ha
que ell sol pugui contar
ets estels que hi ha en el cel.

A Mallorca ets ametlers
a molts mos varen salvar,
i podem estar a racers;
vàrem fer molts de dobbers,
vàrem anar a pagar
i ara anam a cobrar.

Ara estic molt contenta:
m'ha sortit un estimat
que diu que en esser casat
estarà amb jo per sempre.

Aquest poble llorenç
té molta de terra prima,
mates i qualque alzina,
arbocers i qualque pi,
llavors té qualque jardí
de taronja mandarina,

washingtona i clementina,
i de s'altre no té fi,
i encara no hem acabat:
terres que fan molt de blat,
ordi, civada i vessó.
I a s'Illot i Cala Millor
tothom està col·locat
per cobrar en esser d'edat,
i es dijous en es mercat
carregam de lo millor.

Ho he dit moltes vegades
que no m'agrada es cansar;
me pareix que convendrà
facem dues codolades.

Quaranta-quatre galines,
un dia, ben de matí,
an es gall li varen dir:
avui no hi ha pitiplines.
I l'amo quan va arribar:
això no m'agrada massa,
aquest gall està estufat,
ses galines l'han picat
i li han dat carabassa.

Un ase se va topar
amb quatre-centes someres,
i el varen convidar
per anar a fer un sopar
a un hotel de Sencelles.
I l'any que vengué davant
totes manaren mulat
i anaren a fer mercat
a sa plaça de Ciutat,
i tot ho varen despatxar,
les compraven per llaurar
perquè era molt necessari:
no hi havia maquinari
i sa gent havia de menjar.

Sempre estic molt content;
m'agrada beure i menjar.
No m'agrada criticar
de lo que fa s'altra gent.

Joan Mesquida Estelrich
ara me despediré.
Si un cas m'heu de mester
sempre vos serviré
de dia i de nit.

ALBERCOCS

No cregueu que ets aubercocs
per enguany ja són passats,
jo en tenc uns quants d'estojats
que encara no són ben grocs;
si en voleu ara comprar
los duc dins aquest paner;
fit a fit mirau-los bé
però no hi poseu sa mà.
Es primer que los me toc
li diré que és albercoc.

Veis aquell que cerca vots
perquè el facen *consejal*
i descuida es seu jornal
per donar pa an ets al.lots,
i quan pensa que ha guanyat
i que amb sa vara ja surt
el pobre veu que ha fet curt
i ha quedat enderrocat?
Aquest, per mi, dóna lloc
que li diguen aubercoc.

Aquella al.lota tan jove
que du sa cara empolvada
i va tota perfumada
i du tenyida sa cova,
i té es cap tan ple de grins
que es diumenges sempre passa
cent vegades per Sa Bassa
per mostrar-se an es fadrins.
Idò aquesta amb tant de foc
és una jove aubercoc.

Aquella que va escotada,
fresca com un brot de murta,
i du sa falda tan curta
que vos mostra destapada
lo que hauria de tenir
ben ocult i ben tapat
per llei de moralitat,
perquè Déu ho mana així;
per aquesta encara és poc
si li dic que és aubercoc.

Si veis qualque seixantí
que s'amor l'ha entebonat,
i està més enamorat
que un fideu de semolí,
i que fa es cap tan buit
que persegueix una nina,
que sols no pareix fadrina,
perquè sols no en té devuit;
aquest que du tant de foc
si que ho és ben aubercoc.

Joan Carbó

Joan Mascaró, Pvre. (1934)

El jurat popular

El dia 29 de setembre, a l'Audiència Provincial, es va efectuar el sorteig per incloure els mallorquins que seran candidats a jurat durant tot l'any 1996. Els elegits poder ser cridats en qualsevol moment per execir de jurat a un judici concret. Entre ells hi ha una vintena grossa de llorencins.

Segons l'article 125 de la Constitució, els ciutadans participaran directament en l'administració de justícia a través del jurat, una figura que encara no s'ha posat en marxa de forma vinculant, però que tindrà vigència a partir de l'any que ve.

La seva funció serà emetre un veredict, és a dir, expressar la convicció, a la vista de les proves presentades, sobre si els fets són certs, si l'acusat hi ha participat, si és culpable i si la seva actuació ha estat justificada. L'absolució de l'acusat o la seva condemna -i en aquest cas, les penes aplicables- corresponen al Magistrat President del Tribunal. El jurat estarà integrat per nou persones.

Formar part d'un jurat és un dret i una obligació de tota persona que compleixi aquests requisits:

- Ser espanyol major d'edat.
- Gaudir de tots els drets polítics.
- Saber llegir i escriure.
- Estar empadronat a la província en què és elegit.
- No tenir cap discapacitat física o psíquica que ho impedeixi.

Tal dia com avui Octubre

ARA FA 95 ANYS

* Que Salvador Galmés Soler, únic aspirat al càrrec, fou elegit secretari de l'Ajuntament.

ARA FA 20 ANYS

* Que la Corporació va aprovar "per unanimitat", donar de temps fins al dia de Nadal al Club Card per abandonar les dependències de l'Ajuntament. El motiu principal foren les crítiques i l'oposició del Club a què el Pou Vell fos convertit en una gasolinera, expressades en una carta que li enviàrem i en diversos articles publicats feia mesos a Flor de Card.

ARA FA 15 ANYS

* Que es va acordar reformar la plaça de l'Ajuntament.

* Que l'Ajuntament va acordar construir un magatzem.

* Que començaren les obres de la biblioteca, a la planta baixa de l'Ajuntament.

ARA FA 10 ANYS

* Que l'Ajuntament acordà comprar una casa a Son carrió per esser destinada a dependències municipals, biblioteca i Associació de Jubilats.

* Que es va desbordar el xaragall del Pou Vell i provocà una inundació. Els veïnats s'alçaren i esbucaren els escalons que impedièn el pas de l'aigua. Alguns hagueren de comparèixer davant la Guàrdia Civil.

* Que hi va haver rebumbori pel poble perquè volien ubicar l'abocador de fems a una cantonera de Son Ribot.

* Que posaren vidrieres a les portes de l'església.

ARA FA 5 ANYS

* Que decidiren posar el P.A.C. a Son Servera, cosa que provocà un dels plens més moguts de la democràcia, amb el saló d'actes, l'entrada de la sala i el terrat plens de gom a gom.

És el més trist i pobre de costums de l'any. Durant el seu curs no s'escau cap festa assenyalada ni cap dia excepcional i remarcable. En el camp, però, es confirmen dues dates d'excepcional importància dins el cicle agrari: s'acaben les veremes i comença la feina del llaurar.

Hom creu que la lluna d'aquest mes és la més brillant de l'any, per l'estil de la del gener, i que té un domini damunt de les set llunes següents; és a dir, que durant les set que segueixen farà la mateixa temperatura que faci en el curs d'ella i tindran les mateixes característiques.

La Lluna era presa per testimoni de jurament, i ordinàriament hom jurava per la lluna d'octubre o de gener. Si es jurava en fals, la Lluna castigava el que l'havia fet servir de fals testimoni: se l'emportava amb ella per mentre el món serà món i l'exposava a la vergonya perquè la seva conducta servís d'escarment. La gent creu veure en el relleu de la Lluna la figura d'un home amb l'objecte motiu del delict.

L'octubre és el mes de les grans nuvolades, i Mallorca compta amb una graciosa mitologia relacionada amb els núvols: na *Ruixamantells*, una reina de la mar enamoradissa que aixeca marors, en *Fonoi*, un nuvolàs carregat d'aigua que surt a passejar, en *Paretjal*, un porqueret al qual el dimoni li va prendre la guarda i el seu amo el malef desitjant-li que els núvols de l'emportassin, en *Jordà*, un vell jueu castigat per la seva avarícia, els *Homenets*, uns núvols primis que assenyalen pluja, en *Botilla*, un nigul gris i rodonenc que surt pel llevat, n'*Elies*, que habita per la banda del xaloc, en *Tudossa*, una nuvolada groguenca que es veu vers tramuntana, els *cadufos de Pòrtol*, uns núvols llargs en forma de braç que pronostiquen pluja per l'endemà.

(del "Costumari català")

Poemes per a Bis

Voldria poder-t'ho dir.
Trobar el coratge suficient
per rompre els prototipus
i anar contracorrent,
contra el tot ja establert,
sentir l'explosió de plaer
banyant-me en una pluja
de belles paraules

on totes quedarien resumides en una
de simple, senzilla, feble i vertadera
per la que he lluitat tot aquest temps.

Sí, voldria poder-t'ho dir
abans que la mort o el temps ens separi
(encara més) fent-nos oblidar
la unió tendra de les mans,
el segell perfecte d'uns llavis enfosquits
[de nit,
la mirada eterna de l'amor exhaurit...

Voldria, tan sols, poder-te dir
T'ESTIM

Un bes en la nit
és un bes etern
que s'allarga i s'estén més enllà del
[temps,
que omple l'espai de falses esperances
però que ens semblen, en aquell moment,
la més realitzable de les utopíes
Un bes en la nit

és un bes lliure i sincer,
un bes infantil que es mostra nuu i ferm,
és, tan sols, el florir més fons del senti-
[ment,
l'últim record que em queda, l'únic, de
[tu, que encara tenc.

Me'n vaig per no tornar
perquè no puc suportar la teva presència,
perquè sentir-te aprop meu m'ofega,
perquè els bategs del teu cor i del meu,
en apropar-se, es confonen, i ja no puc
[distingir

qui ets tu i qui sóc jo.
M'en vaig perquè no sé on som i on vull
[anar,
perquè el vent em sembla suau quan és
[huracanat,
perquè tenc el desig irresistible de dei
[xar-ho tot per tu
i no ho puc fer.

NO! No tornaré per oblidar-te,
per oblidar que et vaig estimar.
(que potser t'estim encara)
per oblidar les nits en blanc, les llunes
[plenes, la mar calma.

M'en vaig per covardia, per egoisme,
perquè si em quedés i no pogués tenir-te
... Moriria.

No tenc res, res de propi,
tan sols paraules, paraules i un sentiment,
una angouxa, un desig...

No puc oferir-te gran cosa,
tan sols la sinceritat ferida d'un cor des
[fet,

la darrera espurna d'innocència,
la vitalitat del cos jove que vol viure.

Recit paraules mentre les notes del teu
[violí vell

s'enlairen entre els estels
que fa d'aquesta, un nit màgica.

Vull transformar-me en vers,
deixar-me endur per l'èxtasi del moment
i sentir com la suor regalima i brolla
del cos encès pels records que semblaven
[oblidats

i retornen, com tot, a la ment.

No tenc res, tan sols paraules i un senti
[ment.

Maria Barceló Tomàs
Cala Millor, agost 1995

C A M P S A

Amb tota la gamma de carburants del mercat

Cra. Palma-Artà, km 55
Sant Llorenç des Cardassar

Centre Coordinador de Biblioteques

BIBLIOTECA MUNICIPAL "MOSSÈN SALVADOR GARMÉS"
NOVETATS NOVEMBRE 95

0 GENERALITATS

* Ferrer Binimeli, José A.

La masoneria

1 FILOSOFIA

* Amengual Coll, Gabriel

Presència elusiva: sobre el nihilisme i la religió.

3 CIÈNCIES SOCIALS

* Menard, Mathilde

Diccionario de términos económicos

* Mosquera, R., N. i A.

El procés autonòmic balear (1976-1987)

* San Román, Teresa

La diferència inquietant: velles i noves estratègies culturals dels gitano.

5 CIÈNCIES PURES

* Kottak, Conrad Phillip

Antropologia: una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispana.

* Mata, Montserrat

Genètica i herència.

6 CIÈNCIES APLICADES

* Edwards, E. Hartley

Caballos (Guía visual)

* Hoyo, Josep del

Guia visual de l'embaràs i del part.

* Teubner, Christian

Verduras

* Teubner, Christian

Gratinados y suflés

7 BELLES ARTS. ESPORTS

* Brooke-Ball, Peter

Respuestas para todo: deportes

Diccionario de futbol

* Gubern, Roman

Espejo de fantasmas

* Norman, Barry

Las 100 mejores películas del siglo

* Itineraris a peu per la serra de Tramuntana

Camí de l'Arxiduc

Cala Deià

Camí de Castelló

Camí vell de Fornalutx

Camí vell de Lluc

Castell del Rei

820 NOVEL·LA ANGLESA

* Collins, Wilkie

L'hotel encantat

* Leavitt, David

Mentre Anglaterra dorm

* Mosley, Walter

El demonio vestido de azul

849.9 NOVEL·LA CATALANA

* Cardell, Miquel

Les terrasses d'avalon

* Villangómez, Marià

Entre el mar i el vent

* Moyà, Llorenç

Teatre de la llibertat

* Soler/Mestre/Moyà

Teatre de la revolta

* Ferrà, Miquel

La primavera romana del cardenal Despuig

* Segura, Miquel

Memòria xueta

* Serra, Antoni

L'avinguda de la fosca

* Simó, Isabel-Clara

La salvatge

860 NOVEL·LA CASTELLANA

* Allende, Isabel

De amor y de sombra

* Foxá, Agustín de

Madrid de corte a checa

9 BIOGRAFIA, HISTORIA

* Johnson, Earwin "Magic"

Mi vida

* Gavalda, Antoni

El franquisme, quaranta anys sense llibertats

* Ginard, David

L'esquerra mallorquina i el franquisme

J NOVEL·LA JUVENIL

* Cardella, Lara

Volia dur pantalons

* Pressler, Mirjan

Xocolata amarga

* Sotorra, Andreu

El club dels caps rapats

LLIB. DE CONEIXEMENTS

* Crabos, Marie-Christine

La cocina con Astérix

* Green, Jen

Construeix monstres i naus espacials

II LLIBRES D'IMAGINACIÓ

* Lluch, Josep i Joan

El tresor del pirata

* O'Callaghan, Elena

El grill trapella

12 LLIBRES D'IMAGINACIÓ

* Bantulà, Josep

El virus de l'ordinador

* Blake, Quentin

Atxim!

V VIDEOS

* Disney, Walt

Aladdin

* Disney, Walt

La bella y la bestia

DISCS COMPACTES

* Carreras, José

An evening with José Carreras

* Domingo, Plácido

An evening with Plácido Domingo

* Turner, Tina

Tina live in Europa

* Armstrong, Louis

Satchmo: what a wonderful world

* Ana Belén y Víctor Manuel

Mucho más que dos

* Strauss, J

Les chefs du classique

HORARI

Dilluns i dimarts: de 16 a 20

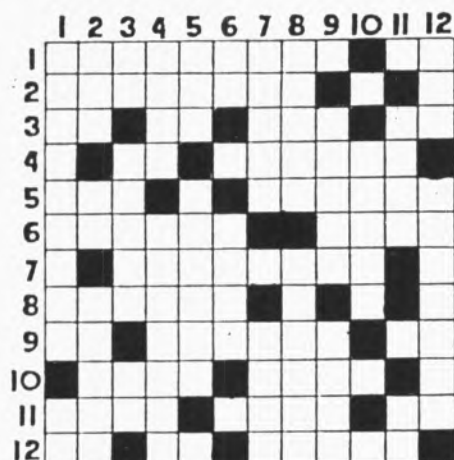
Dimecres i dijous: de 16.15 a 20

Divendres: de 16 a 19

Maria Bel Pont

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Raspa. Nota musical. 2.-Semblant a la saliva. Cent. Símbol del nitrogen. 3.-Gos mallorquí. Símbol de l'americà. Nom de lletra. El principi d'esclat. 4.-La primera. Al revés, arbret de la família les teàcies de fulles coriàcies perennes, flors blanques i fruits capsulars. Objecte al qual és atribuïda supersticiosament una virtut preservadora. 5.-Molt poc freqüent. Consonant. Plantes perennes de troncs elevats i llenyosos, que ordinàriament no presenten branques sinó des de certa altura. 6.-Can-tar xiulant. Interjecció amb què s'excita una bèstia a caminar, a seguir accelerant la marxa. 7.-Símbol de l'oxigen. Ocell semblant a la gaviña de mar. Cinc-cents. 8.-Ull de bou. Dins els dos buits següents dues consonants. La segona. 9.-Mig aeri. Repetir. Metall groc. 10.-Desig de menjar. Superior d'un monestir d'homes amb facultat de conferir ordes menors als seus subordinats. 11.-Arbre forestal de la família de les fagàcies d'escorça llisa i grisenc, fulles ovals, enteres i coriàcies, flors masculines en inflorescències globuloses i pèndules i flors femenines reunides de dues en dues. En aquell lloc. Al revés, forma que revesteix l'acusatiu masculí del pronom ell quan, no seguint-lo cap altre pronom, va immediatament darrera d'un verb acabat en consonant o en U subjuntiva. 12.-Terminació verbal. Pronom. Delegat dels emperadors romans encarregat de representar-los en una província.

Verticals: 1.-Carxofa. Nota musical. 2.-Marca alternativa. Crit de dolor. Espargir aigua en forma de pluja sobre una planta. 3.-Gos. Larva vermiforme d'una papallona i d'altres insectes. La primera i la tercera. 4.-Proveït d'ales. Part del con-

ducte respiratori situada damunt la tràquea i en comunicació amb la faringe per una obertura dita glotis. 5.-Licor que s'obté destil·lant una mescla fermentada de mellasses i suc de canya. Receptacle petit de fusta per a portar morter. Símbol del sofre. 6.-Nom de lletra grega. Vocal. Ritu, amb "e". Nom de lletra. 7.-Inflor deguda a infiltracions seroses en el teixit cel·lular. Símbol del nitrogen. Xarxa de pescar de forma cònica subjecta a un cap i amb ploms a la seva part inferior. 8.-En l'antiguitat romana, fastasma d'un mort. Nom d'arbres de la família de les aceràcies, de fulles oposades palmatisectes i fruit en disàmara, la fusta dels quals és emprada en ebenisteria. 9.-Cinquanta. Criatura morta abans de tenir ús de raó. Cadascun dels barrots que van del botó d'una roda a la seva circumferència. 10.-Cent. Equivocat. Consonant. Nom de lletra. 11.-Consonant. Els espais celestes. Res. Al revés, grau de vivesa d'un color. 12.-Abans. Relatiu als estels.

SOLUCIÓ

Horizontals: 1.-Escarpell. La. 2.-Sialoide. C. N. 3.-Ca. Am. Ema. Es. 4.-A. Et. Anulet. 5.-Rar. G. Arbres. 6.-Xiular. Arri. 7.-O. Gavinet. D. 8.-Fraret. R. T. E. 9.-Ae. Iterar. Or. 10.-Gana. Abat. A. 11.-Faig. Allí. Ol. 12.-Ar. Es. Legat.

Verticals: 1.-Escarxofa. Fa. 2.-Sia. Ai. Regar. 3.-Ca. Eruga. Ai. 4.-Alat. Larin-ge. 5.-Rom. Gaveta. S. 6.-Pi A. Rite. A. 7.-Edema. N. Rall. 8.-Lémur. Erable. 9.-L. Abat. Raig. 10.-C. Errat. T. A. 11.-L. Eter. O. Ot. 12.-Ans. Sideral.

BROU DE LLETRES

C B D S R O L R C E P D
M A G R O C V R I T C F
R P R A B L E M N O P B
S A I C D A R A T R S H
R E S I K F M O R A T S
G H I G T A E E B G E M
R S H C N A L B T E F L
P Q D I C A L D C A Q R
T K R J K A J R N I O D
A B E F U E R G E N A G
T L V C D E M P O R L F
C A I M A R R O D I B H
B D R S T M N O P R S F
C A D E C A R G H J L O

Apa!, mirau si trobau els noms de deu colors.

SOLUCIÓ

Groc, vermell, negre, marró, blanc, gris, verd, blau i morat.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Àmbul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

**l·listes de noces
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Màxima 35
Mínima 12
Mitja 20'3
Màxima mitja 25'3
Mínima mitja 15'4

Resum comparatiu del mes de setembre

	1994	1995
Boires	-	-
Tempestes	6	12
Calabruixades	-	1
Pluja (l/m2)	164	1429
Dies de cel serè	5	7
Dies de cel cobert	9	11
Dies de cel nuvolat	15	12
Gelades	-	-
Pluja acumulada any	277'8	2785

Col.laboradors

Ses Planes (Ca'n Toni)	161'8
Son Vives (Ca'n Pedro)	152
Son Roca	101
Sa Fontpella	162
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)c	144'2
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	139
Son Costes (Ca'n Salvador)	

Des d'on ha bufat el vent

